

GRĂDINA LUI JANE AUSTEN

O călătorie botanică prin romanele sale clasice

MOLLY WILLIAMS

Cu ilustrații de
JESSICA ROUX

Traducere din limba engleză de Mugur Butuza

Editura Paralela 45

Director de producție editorială: Ionuț Burcioiu

Redactare: Mugur Butuza

Consultant științific: inginer peisagist Bogdan Mihalache

Corectură: Gabriela Grigorescu

Tehnoredactare și DTP copertă: Liviu Stoica

Pregătire de tipar: Marius Badea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

WILLIAMS, MOLLY

Grădina lui Jane Austen : o călătorie botanică prin romanele sale clasice / Molly Williams ; il. de Jessica Roux ; trad. din lb. engleză de Mugur Butuza. – Pitești : Paralela 45, 2025

ISBN 978-973-47-4383-4

I. Roux, Jessica (il.)

II. Butuza, Mugur (trad.)

82.09

63

Jane Austen's Garden: A Botanical Tour of the Classic Novels
Molly Williams

Jane Austen's Garden: A Botanical Tour of the Classic Novels © 2025 by Molly Sims.
Illustrations by Jessica Roux

Jane Austen's Garden was first published in the United States by Andrews McMeel Publishing, a division of Andrews McMeel Universal, Kansas City, Missouri, U.S.A.

Copyright © Editura Paralela 45, 2025

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate, iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.

www.edituraparelela45.ro

COMENZI – CARTEA PRIN POȘTĂ

EDITURA PARALELA 45

Bulevardul Republicii, nr. 148, Clădirea C1, etaj 4, Pitești,
jud. Argeș, cod 110177

Tel.: 0248 633 130; 0753 040 444; 0721 247 918

Tel./fax: 0248 214 533; 0248 631 439; 0248 631 492

E-mail: comenzi@edituraparelela45.ro

Tipărit la R.A. „Monitorul Oficial”

INTRODUCERE: BUN-VENIT ÎN GRĂDINĂ! IX

NOTA AUTOAREI XV

JANE ȘI EPOCA REGENȚEI: O CRONOLOGIE XVII

Grădina de flori 1

CUM SĂ CONFEȚIONAȚI FLORI ARTIFICIALE 8

CUM SĂ PREPARAȚI APĂ DE LAVANDĂ 13

CUM SĂ REALIZAȚI UN BUCHEȚEL ROTUND 33

Grădina de zarzavaturi 37

CUM SĂ REALIZAȚI
O GRĂDINĂ DE ZARZAVATURI ÎN GHIVECE 39

CUM SĂ PLANTAȚI CARTOFI
ÎN SACI DE CULTIVARE 49

CUM SĂ CULTIVAȚI CĂPȘUNI
ÎN COȘURI SUSPENDATE 58

Serele și solariile 61

CUM SĂ CREAȚI UN ARANJAMENT DE MASĂ
CU FRUCTE DE SERĂ 68

CUM SĂ REALIZAȚI UN GLOB DE POMADĂ DIN CITRICE 84

Parcurile 87

CUM SĂ REALIZAȚI O GHIRLANDĂ DECORATIVĂ 93

CUM SĂ MODELAȚI O SCULPTURĂ VEGETALĂ
DIN CIMIȘIR 141

Gardul viu 145

CUM SĂ PREPARAȚI VOPSELE
DIN PLANTELE DE GARD VIU 147

CUM SĂ PREPARAȚI SLOE GIN 152

NOTĂ DE FINAL: ROMANELE LUI AUSTEN
ȘI CELEBRAREA NATURII 173

LIMBAJUL HORTICOL AL REGENȚEI:
GLOSAR 175

DESPRE AUTOARE ȘI ILUSTRATOARE 188

Introducere:
**BUN-VENIT
ÎN GRĂDINĂ!**

n timpul scurtei sale vieți, încheiate prematur la numai patruzeci și unu de ani, Jane Austen a dăruit lumii șase romane nemuritoare, fiecare dintre ele purtând marca indelebilă a geniului ei literar. Moștenirea sa literară transcende trecerea timpului, plasând-o ferm în panteonul marilor personalități ale literaturii.

Jane Austen a fost o remarcabilă deschizătoare de drumuri, explorând neînfricătat noi teritorii și scriind despre femei într-o epocă în care o astfel de inițiativă era puțin obișnuită. În ciuda normelor dominante ale vremii, Jane a așternut pe hârtie romane geniale, care mai rezistă încă probei timpului. Totuși, asemenea multor alte autoare ale vremii, pentru a evita disprețul publicului, a făcut-o anonim. Primele sale patru romane, *Rațiune și simțire* (1811), *Mândrie și prejudecată* (1813), *Mansfield Park* (1814) și *Emma* (1815), au fost publicate fără să aibă nici măcar un pseudonim pe copertă. Pe cel dintâi nu se putea citi decât atât: „DE O DOAMNĂ” și nici următoarele trei n-au fost atribuite vreunui autor, singura indicație fiind că romanele aparțineau aceleiași scriitoare ca și cel dintâi. Ultimele două romane ale sale – *Northanger Abbey* și *Persuasiune* – au fost publicate postum sub numele ei real.

Operele perene ale lui Jane Austen au servit ca sursă de inspirație pentru alți scriitori și creatori, ceea ce a făcut să apară extensii literare de toate felurile, inclusiv continuări, ecranizări și dramatizări, de la foarte fidela miniserie TV, realizată de BBC, *Mândrie și prejudecată* (1995) până la bestsellerul *Pride and Prejudice and Zombies* (*Mândrie + prejudecată + zombi*), al lui Seth Grahame-Smith, un roman comic-horror, care împletește elemente din *Mândrie și prejudecată* cu apocalipsa zombi. Și mai trebuie menționat filmul *Clueless*, preferat de adolescenți, o repovestire contemporană a romanului *Emma*, care transformă satul ficțional Highbury în Beverly Hills, urmărind viața stilatei și inteligentei Cher Horowitz pe măsură ce experimentează viața de liceu și dragostea alături de prietenii ei.

Moștenirea lui Jane este omagiată de numeroase festivaluri, cluburi și asociații, începând cu Festivalul anual „Jane Austen” care se desfășoară la Bath și încheind cu societățile „Jane Austen” din Regatul Unit și din America de Nord. Chiar și numele ei a devenit sinonim cu vorba de duh, observația socială și cu înțelegerea profundă a vieții femeilor de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea. Jane este o fină comentatoare socială, un geniu comic și o scriitoare cu o popularitate fără precedent. Toate acestea sunt realizări remarcabile pentru cea mai mică dintre fiicele unui

pastor de țară, care și-a încheiat educația formală la unsprezece ani și care, în timpul vieții sale, n-a fost niciodată recunoscută public drept scriitoare.

Influența lui Jane Austen continuă să se dezvolte și să se extindă, evocând descrierile pline de vitalitate ale naturii, precum verdele luxuriant al gardurilor vii și-al straturilor arbustive* pe care ni le prezintă în cărțile sale. Ca admiratoare entuziastă a grădinilor și peisajelor înverzite, propriile mele experiențe se împletesc firesc cu narațiunile ei, realizând o conexiune între lumea naturală în care a trăit ea și lumea mea. A-i reciti romanele mi se pare un lucru înrudit cu a hoinări prin grădina mamei mele, loc în care fiecare nouă vizită îmi prilejuiește alte și alte descoperiri.

Am fost de când mă știu fascinată atât de plante, cât și de lectură. Mama mea este o grădinăreasă cu o etică a muncii exemplară și cunoștințe vaste. Ea m-a învățat cum să plantez bulbi, cum să am grijă de plantele de interior, dar și să tai florile dimineața, înainte ca soarele să fie sus pe cer – și cum să mă bucur de o savuroasă dramă de epocă. Una dintre primele cărți pe care i-am implorat pe părinții mei să mi-o cumpere a fost o ediție de masă a romanului *Mândrie și prejudecată*. Încă o mai am pe un raft, zdrențuită și îngălbenită, după ce a stat pe pervazurile ferestrelor din multele locuințe în care m-am văzut nevoită să mă mut pe când aveam douăzeci de ani. Romanele lui Jane încă mă mai captivează ori de câte ori le răsfoiesc. Asemenea unor vechi prieteni, îmi dezvăluie câte ceva nou de fiecare dată când le revizitez – ceea ce, bineînțeles, constituie motivul pentru care suntem aici, împreună.

Cititorii romanelor lui Jane Austen, așa, ca mine, știu că experiența de a fi în spații deschise, înconjurat de natură este o temă recurentă în toată opera ei. În lumile ei ficționale, ea imaginează vaste moșii cu parcuri** întinse, dar și cu grădini rustice pitorești și plante solitare în ghivece. Jane își invită cititorii să exploreze locuri reale, ca, de exemplu, Box Hill în *Emma*, sau spații fictive precum grădina și livada casei parohiale Hunsford în *Mândrie și prejudecată* ori pădurile de la Barton Park din *Rațiune și simțire*. Jane scrie atât despre plantele cultivate, cât și despre cele spontane care ar putea fi descoperite în straturile arbustive sau în parcuri, dar și despre fructe precum ananasul, căpsunele și caisele. În detalii minuțioase, descrie sere de flori, peluze și peisaje formale – toate contribuind semnificativ la viețile eroinelor sale.

* *Shrubbery*, în original, ceea ce s-ar putea traduce prin „desiș”, însă în peisagistica engleză a Regenței aceste zone nu sunt deloc naturale, așa cum sugerează termenul românesc. Pentru definirea mai precisă a acestei noțiuni vezi glosarul de la finalul volumului, p. 182. (N. tr.)

** Pentru sensul exact în care este folosit termenul „parc” în acest volum, vezi p. 178. (N. tr.)

Grădinile și spațiile deschise, în aer liber joacă un rol cardinal în romanele lui Jane, nu numai pentru că funcționează extraordinar de bine ca procedee literare, dar și pentru că lui Jane îi plăcea foarte mult să fie în aer liber, la fel de mult ca și personajelor sale. În scrisoarea din decembrie 1798 adresată surorii sale Cassandra, Jane îi scria că s-a bucurat de o plimbare în frig, pe când locuia la Godmersham Park, în comitatul Kent:

M-am bucurat foarte mult de gerurile uscate de săptămâna trecută, iar într-una din zile, când frigul nu cedase încă, am mers singură pe jos până la Deane. Nu țin minte să mai fi făcut așa ceva înainte, toată viața mea.

În grădinile ei ficționale, Jane le oferă eroinelor sale spații în care să evadeze din mijlocul familiilor lor, să discute în liniște cu prietenii sau să pună în scenă rendez-vous-uri tainice. Printre aceste peisaje se numără grădina de modă veche a dlui Rushworth din *Mansfield Park*, întinsele grădini de zarzavaturi de la Northanger Abbey și grădina pitorească de la casa parohială a dlui Collins din *Mândrie și prejudecată*. Hectarele acoperite de arbuști înalți, desișurile întinse și aleile de pietriș sunt descrise la fel de viu ca și personajele ei.

În operele lui Jane Austen se găsesc nenumărate referințe la horticultură și peisagistică, dar ce imagini suscită acestea în mintea cititorului contemporan? În *Mansfield Park*, atunci când Fanny Price caută „o adiere de vigoare mintală” în florile de geranium, oare cititorul de azi o vede aplecată deasupra unei plante în ghiveci cu inflorescențe mari și roșii în capătul tulpinilor? Sau să fie acele „geranium” despre care scrie Austen soiurile cu miresme mai delicate, atât de familiare în epoca georgiană? Dar în *Emma*, când cei ce petrec în aer liber la Donwell Abbey caută protecția umbrei „unei alei largi și scurte de limes”, ne imaginăm oare arbuști încărcăți de fructe citrice sau un șir de falnici tei europeni? În vremea lui Jane, aceste referințe ar fi fost ușor de recunoscut de cititorii ei, căci se limitau la ceea ce știau despre Anglia și Europa. Azi însă, în mult mai largul nostru cadru de referință, termeni precum „lime” și „geranium” devin neclari. Sper să lămuresc aceste confuzii, realizând o imagine mai acurată a peisajelor și lumii lui Jane.

Fie că sunteți fani ai lui Jane Austen, admiratori ai Regenței ori pasionați de plante sau, ca mine, toate trei la un loc, veți găsi destule lucruri în cartea aceasta care să vă intereseze. Vă invit în grădina lui Jane ca să vă bucurați de împletirea încântătoare a explorării literare cu istoria, dar și cu practica grădinăritului. Vă poftesc să vă pierdeți

* Pentru clarificarea acestor confuzii terminologice în limba engleză, vezi pp. 72 și 116. (N. tr.)

În peisajele luxuriante care au stârnit imaginația lui Jane și să descoperiți poveștile captivante ale minunățiilor botanice din epoca Regenței. Să inițiați proiecte DIY de grădinărit, în secțiunile „Cultivă cu Jane“, care vă vor purta înapoi în timp, în vremea ei, ca să planificați și plantați o grădină de zarzavaturi, să preparați apă de lavandă, să creați aranjamente de masă în stilul Regenței și multe altele.

Nu vă lăsați păcăliți însă, cartea aceasta nu este doar pentru împătimiții de literatură. Este un companion vioi și prietenos pentru oricine își găsește mângâierea și bucuria în grădini și printre plante. Nu aveți nevoie decât de o minte deschisă – poate și de un exemplar ferfenițit din *Mândrie și prejudecată* – și sunteți gata de o călătorie încântătoare!

Nota autoarei

Intenția mea a fost ca, în această carte, să creez un compendiu al referințelor horticole din epoca Regenței pe care Jane Austen le-a inclus în marile sale romane. Pentru a ajuta cititorii să identifice referințele așa cum apar în romane, titlul fiecărei intrări reflectă nomenclatura pe care a folosit-o Jane, chiar dacă este diferită de aceea pe care o folosim în prezent. (De exemplu, cititorul va găsi informații despre mușcate în secțiunea *Geranium*.) În plus, expertul în Austen va observa că nu am făcut nicio trimitere la *Juvenilia* (scrierile de tinerețe) și nici la celelalte opere minore ale lui Austen, *Lady Susan* și *Sanditon*. Am ales, în schimb, să mă concentrez asupra celor mai celebre și mai accesibile scrieri ale ei. De asemenea, am ales să folosesc ca referent geografic „Anglia“, și nu Marea Britanie sau Regatul Unit. M-am concentrat asupra geografiei și topografiei despre care ar fi scris Jane, în special asupra sudului Angliei, și nu asupra Regatului Unit sau a Marii Britanii în întregime, așa cum le cunoaștem noi azi.

GRĂDINA
DE
FLORI

*I*n perioada Regenței, florile s-au întretesut în canavaua expresiei și statutului sociale. Grădinile de flori de pe moșiile elitelor au devenit dovezi vii ale averii, dar și ale gustului și rafinamentului lor cultural. Aceste peisaje cultivate cu multă atenție, sub influența mișcării romantice, nu erau concepute doar pentru a fi atrăgătoare vizual, ci ca niște adevărate simfonii de culoare și parfum, orchestrate în așa fel încât să etaleze sofisticarea proprietarilor.

Grădinile de flori din perioada Regenței, întinzându-se adesea de-a lungul și de-a latul vastelor moșii, au devenit adevărate vitrine ale diversității botanice. Trandafirii,

lalelele, daliile și zambilele erau alese cu grijă în funcție de aspectul vizual și de semnificația lor simbolică. Cultivarea specimenelor rare sau exotice adăuga o patină suplimentară de exclusivism, transformând aceste grădini în tapiserii vii ce reflectau gusturile elitelor. Pentru întreținerea acestor adevărate sanctuare în aer liber erau angajați grădinari și horticultori pricepuți, ceea ce contribuia la impresia generală de rafinament a peisajelor.

Multe dintre aceste flori au devenit simboluri grăitoare ale statutului social. A avea pe moșie o grădină întinsă și bine întreținută nu era doar un semn al dragostei pentru natură, ci și o declarație de avere și o dovadă a unei sensibilități culturale rafinate. Cei care aveau mijloacele necesare amenajării unei astfel de grădini își etalau priceperea financiară și își demonstrau aprecierea pentru operele artistice ale naturii.

Floriografia, altfel spus limbajul florilor, a mai adăugat un nivel de sofisticare la această cultură florală impulsionată de foamea de statut. Schimbul buchețelor rotunde, mici aranjamente florale legate adesea cu panglici de mătase, a devenit o formă subtilă de comunicare. Trandafirii, datorită varietății lor cromatice, puteau semnifica iubirea și pasiunea, în timp ce crinii simbolizau puritatea, iar violetele, modestia. Capacitatea de a descifra codurile acestui limbaj reflecta rafinamentul cultural și discernământul social.

Spațiile publice, de felul parcurilor și promenadelor, au fost transformate în expoziții florale, creând oportunitatea ca elitele să își pună în evidență nu numai ținutele la modă, dar și conexiunea lor cu natura. Ieșirile pe promenadă, printre aceste aranjamente florale atent organizate, au devenit evenimente sociale în care indivizii se angajau în lungi plimbări, bucurându-se astfel nu numai de frumusețile botanice, ci și de compania semenilor.

Jane Austen s-a născut la 16 decembrie 1775, în satul Steventon din Hampshire, Anglia, al șaptelea copil din cei opt ai reverendului George Austen și ai soției sale, Cassandra. Crescuți sub oblăduirea tatălui lor, o persoană cu vederi largi, într-o familie numeroasă care prețuia creativitatea, copiii familiei Austen au primit o educație care să le dezvolte personalitatea. Piese de teatru jucate în familie pentru divertisment au devenit una dintre distracțiile preferate, stârnind pasiunea lui Jane pentru arta narativă.

Când avea șapte ani, Jane împreună cu sora ei mai mare, Cassandra, au fost trimise la pension, unde au primit o educație formală. După întoarcerea la Steventon, tatăl și frații lui Jane și-au asumat responsabilitatea pentru continuarea educației sale, iar talentul ei abia înmugurit pentru scris și-a găsit un teren fertil în substanțiala bibliotecă a reverendului Austen. Foarte familiarizată cu viața socială datorită rolului de pastor al tatălui ei, Jane a început să călătorească împreună cu familia sa. Aceste experiențe – prin satele învecinate, dar și în orașe aglomerate precum Bath sau Londra – au constituit fundamentul pentru personajele și decorul viitoarelor ei opere literare.

În anii 1790, Jane a început să experimenteze scriind scurte comedii și drame, care, în cele din urmă, au devenit narațiunile ce urmau să alcătuiască *Rațiune și simțire*. În ciuda dificultăților din viața personală, printre care, în 1795, s-a numărat și o frustrantă poveste de dragoste cu Tom Lefroy, un fost vecin și prieten de familie, Jane și-a continuat cu perseverență explorările literare. În 1797 a scris *Primele impresii*, text pe care, mai târziu, l-a rescris, transformându-l în *Mândrie și prejudecată*. Începutul anilor 1800 a adus schimbări în viața personală, dar și în cea profesională a lui Jane – pensionarea tatălui ei, o cerere neașteptată în căsătorie (pe care a refuzat-o) și mutarea la Bath.

După moartea tatălui ei în 1805, Jane, mama ei și Cassandra au fost nevoite să se mute de mai multe ori până când, în cele din urmă, s-au stabilit la Chawton. Acolo Jane și-a reluat scrisul cu o vigoare nouă. După publicarea în 1811 a romanului *Rațiune și simțire*, care a avut succes în ciuda faptului că a fost publicat anonim, au urmat *Mândrie și prejudecată*, *Mansfield Park* și, mai apoi, *Emma*.

Cu toate acestea, în 1816, starea de sănătate a lui Jane s-a înrăutățit semnificativ. În ciuda insistențelor familiei sale de-a apela la ajutorul unui medic, a continuat să

muncească până când a fost răpusă de boală la 18 iulie 1817, la Winchester. Avea patruzeci și unu de ani.

Frații săi, Henry și Cassandra, au publicat postum *Northanger Abbey* și *Persuasiune* sub numele ei întreg, dezvăluind astfel că Jane era autoarea tuturor romanelor ei publicate anterior anonim.

Despre boala și moartea lui Jane Austen s-a discutat îndelung. Multă vreme s-a crezut că Jane a decedat din cauza complicațiilor produse de tuberculoză, de sindromul Addison sau de un cancer, de exemplu, de limfom Hodgkin. Cea mai controversată ipoteză a fost lansată în 2017, când un cercetător de la British Library a făcut publică o teorie datând din 2011 cum că Austen a fost otrăvită cu arsenic. Teoria aceasta este semnul unei alte convingeri răspândite, anume că Jane avea cataractă și că a suferit de o deteriorare a vederii până în ziua morții sale. Deși în prezent este bine cunoscut faptul că arsenicul cauzează cataractă, precum și că multe medicamente din secolul al XIX-lea conțineau arsenic, ipoteza aceasta despre moartea lui Jane trebuie abordată cu precauție. Da, Jane avea ochelari – de fapt, British Library deține multe dintre obiectele ei personale în colecțiile sale și a dat publicității fotografia ochelarilor lui Austen alături de pupitrul ei portabil. Ambele obiecte sunt expuse la renumita bibliotecă londoneză. Dar oare i s-au prescris ochelari pentru cataractă? Chiar i-a folosit sau erau doar un accesoriu? E cu neputință de știut.

După moartea lui Jane, moștenirea ei literară nu numai că a rezistat timpului, dar chiar a crescut exponențial. Romanele ei continuă să captiveze cititorii și azi, traversând generații și culturi. Comentariile ei sociale perspicace, spiritul ascuțit și personajele nemuritoare i-au asigurat un loc printre cei mai îndrăgiți scriitori din întreaga literatură engleză.

Cum să confecționați flori artificiale

Pășiți înapoi în timp, în lumea luxoasă și rafinată a Regenței, epocă în care artizanatul și estetica delicată modelau fiecare aspect al vieții!

În secolele al XVIII-lea și al XIX-lea, florile artificiale decorau atât locuințele, cât și vestimentația femeilor, indicând o predispoziție pentru eleganță și sofisticare. Folosirea unor materiale textile subțiri și a cerii este o trăsătură distinctivă a perioadei, permițându-le artizanilor să producă flori în același timp durabile și remarcabil de veridice.

Instrucțiunile următoare vă vor ghida pas cu pas spre crearea propriilor flori artificiale de ceară. După ce veți stăpâni mai bine tehnica – ceea ce s-ar putea să necesite câteva încercări pentru a vă perfecționa –, puteți experimenta cu mai multe varietăți de flori, nuanțe și aranjamente pentru a realiza un buchetel frapant, în semn de omagiu pentru acest meșteșug istoric.

SE OBTIN: ÎN JUR DE 24 DE FLORI DE MĂRIME MEDIE

MATERIALE

Matrițe pentru petale

Creați matrițe pentru petalele specifice florilor pe care vreți să le realizați. Puteți tipări forme gata desenate pe care le găsiți online sau le puteți schița cu mâna pe hârtie. Decupați matrițele și folosiți-le pentru a le trasa conturul pe materialul textil.

Material textil subțire (3-5 metri)

Alegeți țesături cu urzeală fină și care cad natural, precum muselina sau organdiul de mătase. Țesătura ar trebui să absoarbă ceara cu ușurință și să-și păstreze forma după ceruire. Însă, în funcție de posibilități, puteți folosi orice material textil.

Foarfecă de croitorie

Foarfecile ar trebui să fie bine ascuțite ca să puteți tăia materialul rapid și precis.

Cutter pentru sârmă

Se folosește pentru tăierea sârmei pentru flori. Nu folosiți foarfeci de croitorie, căci sârma le va deteriora lamele!

Sârmă pentru flori (aproximativ 110 metri)

Pentru a realiza tulpinile florilor alegeți o sârmă subțire și flexibilă. Sârma asigură suportul pentru flori și permite modelarea lor.

Ceară de albine sau parafină (un kilogram)

Ceara de albine va da o notă naturală, dar și o mireasmă subtilă florilor artificiale. În epoca Regenței ceara se folosea frecvent în casele claselor mijlocii și superioare, ca înlocuitor de calitate al seului. Parafina, care a devenit populară în anii 1850, este o alternativă pe bază de petrol a cerii, care s-ar putea să fie mai ușor de găsit și mai accesibilă ca preț.

Vas pentru bain-marie sau castron rezistent pentru cuptorul cu microunde

Pentru a topi ceara treptat folosiți fie un vas pentru bain-marie sau un castron rezistent și cuptorul cu microunde.

Cleștișori sau pensete (opțional)

Pentru a evita să vă ardeți degetele, puteți folosi niște cleștișori sau o pensetă pentru a înmuia petalele din material textil în ceara fierbinte.

Pensulă

Alegeți o pensulă mică, cu peri fini pentru a aplica ceara cu precizie. Acest instrument este esențial pentru a cerui uniform petalele din material textil.

Stamine pentru flori (1 pachet, de obicei se vând în pachete de 140 de bucăți)

Staminele florale care se vând în magazine sau mănunchiurile artisanale realizate din sârmă subțire și mărgelice mici sunt elementul central al florii.

Acuarele (opțional)

Acuarelele sunt foarte potrivite pentru a adăuga detalii de culoare după ce s-a întărit ceara de pe flori.

INSTRUCȚIUNI

1. Decupați petalele

Cu ajutorul matrițelor, trasați conturul petalelor pe materialul textil și decupați-le. Pentru a obține floarea pe care o doriți, experimentați cu forme și mărimi diferite.

2. Pregătiți tulpinile de sârmă

Folosind cutterul, tăiați sârma în bucăți de lungimea dorită, însă luați în calcul un oarecare surplus pentru a înfășura și a fixa mai apoi țesătura textilă.

3. Topiți ceara

Topiți treptat câte o jumătate de kilogram de ceară, fie într-un vas pentru bain-marie, fie la microunde, încălzind-o în reprize intense de câte 15–20 de secunde. După fiecare repriză de încălzire amestecați până când ceara este complet lichidă și omogenă, moment în care este gata de utilizare. Este important să nu supraîncălziți sau ardeți ceara, căci astfel ar fi afectată și țesătura.

4. Acoperiți petalele de material cu ceară

Înmuiiați fiecare petală din țesătură în ceara topită, cu o ustensilă sau cu degetele, apoi, cu ajutorul pensulei, întindeți ceara în mod uniform pe ambele părți ale petalei. Îmbibarea țesăturii cu ceară întărește petala, dându-i un aspect și o textură mai naturale.

5. Modelați petalele

Cât timp ceara este încă maleabilă, modelați petalele astfel încât să semene cu acelea ale florii pe care vreți s-o creați. Îndoiiți și pliați ușor țesătura cerată astfel încât să-i dați contururi mai realiste. Lăsați petalele să se răcească și să se întărească.

6. Realizați centrul

Formați un mănunchi din staminele florale sau răsuciți sârme subțiri pentru a crea elementul central al florii. Cu ajutorul pensulei, fixați acest mănunchi cu puțină ceară topită.

7. Atașați petalele pe tulpini

Atașați petalele cerate pe tulpinile de sârmă, folosind pensula și puțină ceară topită. Începeți din centru și adăugați rânduri de petale înspre exterior, fixând fiecare rând cu ceară pentru a crea o structură stabilă.

8. Adăugați rânduri de petale și detalii

Când adăugați rândurile de petale, experimentați pentru a obține un aspect mai bogat și mai sofisticat. Folosiți ceară topită pentru a adăuga petalelor amănunte și texturi subtile, care să imite detaliile florilor naturale.

9. Ultimele retușuri

Lăsați ceara să se răcească și să se întărească bine. Tăiați tulpinile la lungimea dorită și adăugați ultimele detalii. Ceara întărită va conferi stabilitate structurii florale obținute.

10. Îmbunătățiri opționale

Dacă vă simțiți inspirați, vopsiți cu grijă petalele cerate cu acuarele, pentru a le adăuga nuanțe și pentru a spori impresia de realism a florilor artizanale.

GRĂDINILE LUI JANE

Scrisorile care ni s-au păstrat de la Jane, importante pentru că ne oferă o perspectivă asupra vieții cotidiene și asupra relațiilor ei de familie, precum și reflecțiile sale despre literatură, au adesea ca temă mediul dimprejurul ei, inclusiv florile. Datorită acestor scrisori în care Austen abordează chestiuni de familie, interacțiuni sociale și dezbatere literare, putem privi cu discreție în grădinile locuințelor sale din Steventon, Bath, Southampton și Chawton și din împrejurimi, dar și la grădinile și florile pe care le-a văzut în călătoriile sale.

În descrierile satului Steventon, Jane scrie cu vivacitate despre frumusețea înfloritoare a grădinii, reflectând asupra abundenței naturii care o înconjoară. Această fereastră deschisă către mediul natural din Steventon ne oferă o perspectivă asupra gustului pe care-l avea Jane pentru plăcerile estetice oferite de cadrul rural în care se afla casa copilăriei sale. Primule, anemone și zambile este posibil să fi decorat, cu diversitatea lor coloristică, spațiul dimprejurul tradiționalei grădini de zarzavaturi și al livezii.

Bath, oraș renumit pentru arhitectura georgiană și mai puțin pentru spațiile naturale, poate că nu ofereea aceleași terenuri întinse ca și Steventon, dar este plauzibil ca locuința din oraș a familiei Austen să fi avut o mică grădină. Este cunoscut faptul că Jane frecventa Grădinile Sydney cu straturile sale de flori și aleile de pietriș bine îngrijite, pe care i le descria Cassandrei în scrisori. Grădinile Sydney găzduiau adesea mari petreceri care includeau și „...[concerte] cu jocuri de lumini și artificii“. Din câte se pare, Jane se ținea la distanță de agitație. În 1811 îi scria Cassandrei: „...pentru mine chiar și concertul va avea un farmec aparte față de cel obișnuit, căci grădinile sunt suficient de largi astfel încât să pot sta departe de sunetele sale“.

Cum Jane a locuit o vreme la Southampton, mențiunile floristice din scrisorile ei ne oferă o perspectivă asupra florei locale și a grădinilor dimprejurul reședinței sale. Datorită amprenteii maritime a Southamptonului e posibil ca Jane să fi cunoscut florile de pe coastă, iar în observațiile sale miresmele brizei marine s-ar fi putut împleti cu cele ale inflorescențelor cultivate. În grădina lor, femeile din familia Austen se îngrijeau de o paletă întreagă de culori, de la aceea a liliacului la acelea ale salcâmului galben și trandafirilor.

Mai târziu, după ce femeile s-au stabilit la Chawton, referințele la flori, inclusiv la violete, măzăriche parfumată și trandafiri, apar în toată corespondența lui Jane.

Chawton, care oferea un cadru mai rural în comparație cu Bath, i-a dat lui Jane șansa conectării mai intime cu lumea naturală. Aici s-a bucurat de un spațiu mai mare pentru grădină, situat în apropierea casei, dar și de priveliștea abundenței de flori spontane.

În aceste situații, florile din scrisorile lui Jane nu servesc numai pentru a alcătui o odă adusă naturii, ci și ca mărturii ale peisajelor schimbătoare din viața ei, peisaje care transpar și în romanele pe care le-a scris.

Cum să preparați apă de lavandă

În timpul Regenței, apa de lavandă era un preparat cosmetic și un parfum versatil. Se folosea frecvent ca parfum personal aplicat direct pe piele sau pe îmbrăcăminte, ca alternativă lejeră și înviorătoare la parfumurile mai grele. În plus, apa de lavandă era integrată în rutinele toaletei, ca o tușă finală după baie, lăsând o aromă subtilă de levănțică. Uzul ei s-a extins la înmiresmarea albiturilor, hainelor și dulapurilor. Astringența naturală a lavandei o făcea potrivită ca tonifiant facial, căci se credea că strânge și înviorează pielea. În această epocă a coafurilor și perucilor elaborate, apa de lavandă a devenit un parfum pulverizabil, perfect pentru a da un plus de eleganță coafurilor – sau pentru a masca orice miros neplăcut ce emana din perucile nespălate.

Dincolo de aplicațiile sale cosmetice, apa de lavandă era asociată cu relaxarea și sănătatea. Era folosită frecvent ca odorizant calmant pentru dormitoare sau se pulveriza pe perne pentru un somn odihnitor. Se credea că o compresă cu apă de lavandă diminuează durerile de cap. Parfumul plăcut al levănțicii și proprietățile ei antibacteriene făceau din ea un deodorant natural, iar pentru că avea și proprietăți de dezinfectant, nu foarte puternice totuși, era utilă în tratarea micilor tăieturi și zgârieturi, grăbind vindecarea și prevenind infecțiile.

Rețeta simplă de preparare a apei de lavandă de mai jos surprinde esența acestui produs cosmetic și medicinal natural din epoca Regenței:

SE OBȚIN: CAM 230 DE MILILITRI DE APĂ DE LAVANDĂ

INGREDIENTE ȘI MATERIALE

Borcan de sticlă (230 de grame)

Borcanul de sticlă cu un capac care se închide bine este esențial pentru depozitarea produsului pe durata procesului de infuzare. Sticla este un material nereactiv, astfel că ingredientele își vor păstra proprietățile.

Lavandă proaspătă sau uscată (4 linguri de lavandă proaspătă sau 2 linguri de lavandă uscată)

Levănțica dă apei un parfum plăcut și relaxant. Lavanda proaspătă poate fi recoltată din grădina proprie sau achiziționată de la o piață locală, iar cea uscată se poate cumpăra din magazinele naturiste sau online. Este esențial să vă asigurați că lavanda pe care o folosiți nu a fost tratată cu pesticide sau alte chimicale toxice – mai ales dacă aveți de gând să o folosiți pe propriul corp sau pe îmbrăcăminte.

Apă distilată (o cană)

Apa distilată este apă fără impurități sau minerale, ceea ce o face ideală pentru îngrijirea pielii. Se folosește ca bază a produsului, asigurând hidratarea fără riscul contaminării.

Vodcă sau hamamelis (2 linguri)

Vodca sau hamamelisul acționează ca un conservant natural, extinzând termenul de garanție al produsului prin inhibarea dezvoltării bacteriilor. Vodca are proprietăți antimicrobiene, în timp ce hamamelisul este un astringent natural cunoscut pentru efectele calmante asupra pielii.

Tifon sau strecurătoare fină

Tifonul sau strecurătoarea fină sunt necesare pentru filtrarea florilor de lavandă din infuzie.

Recipiente (sticle sau borcane) din sticlă de culoare închisă (de 230 de grame)

Se folosesc pentru depozitarea produsului după încheierea procesului de infuzare. Borcanele sau sticlele închise la culoare sunt ideale pentru protejarea conținutului de efectele dăunătoare ale expunerii la lumină.

INSTRUCȚIUNI

1. Curățați recipientul

În același fel în care ați igieniza un borcan înainte de a-l folosi pentru conservarea alimentelor, sterilizați recipientul de sticlă fierbându-l timp de cinci minute. Lăsați-l să se răcească și uscați-l înainte de a trece la pasul următor!

2. Puneți levănțica în recipient

Cu o lingură, puneți florile (uscate sau proaspete) în recipientul de sticlă.

3. Adăugați apa distilată

Turnați apa distilată în recipient, până când acoperiți florile complet.

4. Adăugați conservantul

Adăugați vodca sau hamamelisul în borcan pentru a preîntâmpina dezvoltarea bacteriilor și pentru a conserva apa de lavandă.

5. Sigilați recipientul

Strângeți bine capacul și sigilați recipientul. Asigurați-vă că e bine închis astfel încât conținutul să nu se evapore sau scurgă.

6. Lăsați la infuzat

Puneți borcanul într-un loc întunecos și răcoros timp de două săptămâni, pentru a permite lavandei să infuzeze apa. La fiecare câteva zile agitați ușor borcanul pentru a susține desfășurarea procesului.

7. Strecurați

După două săptămâni, strecurați infuzia folosind tifonul sau o strecurătoare fină pentru a elimina florile de levănțică. În urma acestui proces veți obține un lichid infuzat de lavandă gata de folosit.

8. Depozitați într-un recipient din sticlă de culoare închisă

Turnați apa de lavandă strecurată într-o sticlă (sau într-un borcan) curată, uscată și de culoare închisă. Păstrați-o în frigider până la o lună sau congelați-o ca să o păstrați chiar și un an.

O PLIMBARE
PRIN ISTORIA
GRĂDINĂRITULUI
ENGLEZ

*P*eisagistica engleză a adoptat de multă vreme, ca esență a sa, informalul structurat, altfel spus, planificarea grădinilor în așa fel încât să creeze cu bună știință aparența spontaneității. În ciuda faptului că modele s-au schimbat cu timpul, specificul constant al grădinilor englezești este cel mai bine descris de expresia „haos proiectat”. Grădinile englezești se întemeiază chiar și azi pe elemente aranjate cu meticulozitate, interesante vizual, dispuse și plantate strategic pentru a crea iluzia unui spațiu sălbatic, natural. Dar oare s-a menținut această orientare stilistică de-a lungul istoriei? În mod cert nu.

Romanii au introdus în Britania grădinile lor specifice, producând un impact de durată asupra peisajului cu spațiile lor sociale planificate, care mai pot fi văzute și azi printre ruinele romane. Adaptându-se la clima mai umedă a Angliei, în timpul ocupației care a durat din 43 d.H. și până la începutul secolului al V-lea, romanii au creat o largă diversitate de grădini, fie că vorbim despre cele ale privaților sau despre spațiile publice de recreere.

Mai târziu, în Evul Mediu, agricultura și cultura plantelor medicinale au fost ghidate de pragmatism. Mănăstirile jucau un rol important în producția de alimente și leacuri, sprijinind comunitățile așa cum fuseseră mandatate de către monarhie. În grădinile închise ale mănăstirilor se cultivau plante și ierburi utile și funcționale. Însă grădinile erau și refugii destinate meditației și recreerii.

Grădinile din epoca Tudorilor*, influențate de designul Renașterii italiene, erau realizate cu multă atenție pentru a-i captiva pe cei care le contemplau. Aceste peisaje formaliste includeau spații înconjurate de ziduri înalte care adăposteau diverse tipuri de grădini, de la cele geometrice la cele de zarzavaturi, dar și labirinturi și heleșteie. Deși constituiau o dezvoltare a principiilor medievale, grădinile epocii Tudorilor erau pline de surprize la tot pasul, având locuri de ședere amplasate în puncte strategice, de unde se puteau contempla priveliști captivante. Secolele al XVI-lea și al XVII-lea au fost martorele contribuțiilor creatoare ale bărbaților din familia Tradescant: John cel bătrân și John cel tânăr. Colaborând cu

* Epocă din istoria Angliei și Țării Galilor care coincide cu domniile regilor din dinastia Tudorilor: din 1485, odată cu ascensiunea pe tron a regelui Henric al VII-lea, și până la moartea reginei Elisabeta I în 1603. (N. tr.)

personalități influente, cei doi au integrat în grădinile engleze plante descoperite în urma explorărilor coloniale, inițiind astfel o serie de progrese în designul peisagistic.

Către sfârșitul epocii Tudorilor, marile conace și moșii au adoptat proiecte de peisagistică formală extinse, care acopereau toate terenurile lor. Influențat de marii peisagiști din Țările de Jos și din Franța, acest design includea adesea peisaje vaste, formale, cu terase largi și plane (numite „partere“). Parterele evoluaseră din grădinile geometrice ale epocii Tudorilor. Grădinile din epoca Stuartilor* puneau în evidență lungi promenade mărginite de copaci, coline artificiale numite belvedere, statui și corpuri de apă. Acest stil mai evidenția și tufele sculptate, precum și plantele cu bulbi sau perene de import. Miza era stăpânirea naturii, iar grădinarii manipulau peisajele în vederea acestui scop.

La începutul secolului al XVIII-lea, societatea engleză a suferit o mutație înnoitoare, care s-a reflectat profund în horticultură și peisagistică. Dacă anterior acestea erau influențate de idealurile franceze ale ordinii rigide și simetriei formale, în această perioadă a apărut un nou curent numit „stilul peisagistic“. Această mișcare pune accent pe panoramele și peisajele naturale, respingând formele și ordinea designului peisagistic francez. Mijlocul secolului al XVIII-lea a fost martorul influenței crescânde a lui Lancelot „Capability“ Brown, renumit pentru designul său pastoral, realizat pentru moșii prospere precum Stowe și Chatsworth. Opera lui Brown a avut un impact de durată, influențând numeroase proiecte peisagistice de pe tot cuprinsul Angliei, inclusiv pe acelea de la castelul Highclere sau Palatul Blenheim, care rămân până azi cele mai cunoscute exemple ale acestui stil.

După moartea lui Capability Brown în 1783, s-a remarcat un alt promotor al stilului peisagistic, Humphry Repton, peisagist de renume și coleg al lui Brown. Repton a promovat includerea în designul peisagist a obiectelor decorative, fie că vorbim de ghivece sau de clădiri, accentuând conceptul de punct de interes, datorită cărora putea masca comori ascunse. Sub influența lui Repton, curentul naturalist a făcut o obsesie pentru nedomesticit, dând naștere unui stil încărcat de dramatism, caracterizat de ruine artificiale și peisaje „sălbătice“ extinse. Ca o ironie, așa-numitele „sălbăticii“ necesitau îngrijirea atentă a grădinarilor. În timpul Regenței, modificările substanțiale ale peisajelor au devenit un lucru obișnuit, inclusiv relocarea arborilor, nivelarea sau, dimpotrivă, înălțarea unor coline, săparea de iazuri și devierea cursurilor de apă, toate acestea având ca obiectiv să creeze peisaje perfecte, bune de pus în ramă.

* Perioadă cuprinsă între 1603 și 1714, după unirea Angliei și Țării Galilor cu Scoția sub regele Iacob I (James I), cu o întrerupere (1649-1660) produsă de războiul civil și execuția lui Carol I Stuart. (N. tr.)

Romanele

Haideți să ne luăm un răgaz pentru a redescoperi romanele lui Jane Austen.

RAȚIUNE ȘI SIMȚIRE (1811)

Având ca fundal sud-vestul Angliei de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, *Rațiune și simțire* este povestea surorilor Dashwood – Elinor, Marianne și Margaret –, a căror viață ia o turnură neașteptată, după ce moartea prematură a tatălui lor le silește să părăsească Norland Park, moșia îndrăgită unde copilăriseră. Resemnate, acceptă oferta unei rubedenii care le oferă un adăpost mult mai modest: vila Barton. Pe măsură ce se adaptează la noul mediu, Elinor și Marianne – împreună cu mai tânăra Margaret, care se ține pe urmele lor – se îmbarcă într-o călătorie prin viață, în care parcurg suișurile dragostei și coborâșurile dezamăgirii amoroase și-l întâlnesc pe rezervatul și chipeșul colonel Brandon.

MÂNDRIE ȘI PREJUDECATĂ (1813)

În acest roman, dl Bennet este mândrul proprietar al moșiei Longbourn, împărțind locuința cu soția sa și cu cele cinci fiice ale lor, printre care se numără și Elizabeth Bennet. Elizabeth navighează printr-un peisaj social complex, întâlnindu-l pe enigmaticul domn Darcy, ceea ce duce la o relație tumultuoasă marcată (așa cum sugerează titlul) de mândrie și prejudecăți. Romanul explorează complexitățile manierelor, moralei și a căutării fericirii într-o societate în care statutul social și calculele financiare joacă un rol important în relațiile romantice.

MANSFIELD PARK (1814)

Mansfield Park este o cronică a vieții lui Fanny Price, personaj care se remarcă drept unul dintre cele mai complexe și mai controversate dintre eroinele lui Jane Austen. Spre deosebire de protagoniste tipice ale lui Austen, Fanny provine din clasele de jos și este o tânără timidă și sensibilă, care se ferește de atenția celorlalți. Romanul urmărește parcursul lui Fanny din copilărie până la vârsta maturității, articulându-se în jurul mutării ei, la vârsta de zece ani, pe moșia unchiului și mătușii sale, Mansfield Park. Acolo observă o întreagă încrângătură de relații, inclusiv zbuciumata relație romantică dintre vărul ei, Edmund, și o femeie care se opune aspirațiilor lui preoțești. Întinsa proprietate rurală servește drept decor al explorării caracterului, moralității și ierarhiei sociale.

EMMA (1815)

Cel de-al patrulea roman al lui Austen, *Emma*, se desfășoară în localitatea ficțională Highbury, în Anglia, și pe proprietățile rurale dinprejurul acesteia. Protagonista narațiunii este Emma Woodhouse, o tânără precoce și privilegiată, care-și folosește inadecvat încrederea și istețimea, asumându-și rolul de pețitoare. Obsesia ei comică de a se amesteca în viața romantică a prietenelor sale o face să-și negligeze propriile emoții și să-și ignore potențialele relații, mai ales pe aceea cu bunul ei prieten George Knightley. Acest adorabil defect al ei creează o dihotomie care încântă cititorul și, în mod cert, se numără printre motivele pentru care Emma rămâne unul dintre personajele ei cele mai îndrăgite și cu care cititoarea poate simpatiza din opera lui Jane Austen.

NORTHANGER ABBEY (1817)

Romanul acesta este o satiră inteligentă la adresa romanelor gotice ale epocii. *Northanger Abbey* relatează povestea Catherinei Morland, o tânără impresionabilă de șaptesprezece ani. Catherine se angajează, cu un amestec de naivitate și curiozitate, în prima ieșire în lume fără familia sa și se luptă cu complexitățile înaltei societăți și cu nefamiliaritatea peisajului din Bath. Acolo îl întâlnește pe Henry Tilney, un preot fermecător, fiu al unui latifundiar local, care, inițial, pare indiferent la atențiile ei. Pe măsură ce se desfășoară narațiunea, devine tot mai evident că fascinația Catherinei pentru ficțiunea gotică și încrederea în stereotipurile socioeconomice îi distorsionează modul de a-i percepe pe cei din jur, inclusiv pe șarmantul Tilney, ceea ce o determină să pornească pe calea dezvoltării și cunoașterii de sine.

PERSUASIUNE (1817)

Romanul o urmărește pe Anne Elliot, o femeie de 27 de ani care, după standardele epocii Regenței, e considerată a fi depășit floarea vârstei. Tatăl ei, Sir Walter Elliot, se confruntă cu dificultăți financiare și este silit să dea locuința familiei cu chirie amiralului Croft și soției acestuia. Fără ca Anne să știe, căpitanul Frederick Wentworth, fostul ei iubit cu care fusese logodită cu șapte ani în urmă, este cumnatul amiralului. La întoarcerea căpitanului Wentworth în Anglia, reîntâlnirea lor iscă o serie de evenimente stânjenitoare și romantice, prilej pentru o călătorie de autocunoaștere și pentru o a doua șansă.

